

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä laiksi keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotuksen laiksi keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä laiksi keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Ensiksi mainitun lakiehdotuksen mukaan Suomen toimivaltaisen viranomaisen on vaihdettava muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa välittömiä ja unionissa yhdenmukaistettuja välillisiä veroja koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen verotuksen toimittamiseksi oikein. Ehdotetulla lailla säädettäisiin asianomaista virka-apua koskevan Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin säännökset sellaisinaan voimaan Suomessa.

Toiseksi mainitun lakiehdotuksen mukaan Suomen toimivaltaisen viranomaisen on annettava virka-apua muun Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toisessa jäsenvaltiossa syntyneen saatavan perimiseksi Suomessa. Virka-apu koskee tietojen välittämistä, tiedoksiantoja sekä perintää ja perintää turvaavia toimenpiteitä. Ehdotetulla lailla säädettäisiin asiaa koskevien Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin ja komission direktiivin säännökset sellaisinaan voimaan Suomessa.

Ehdotetut lait liittyvät Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Suomessa ei ole verotuksen alalla kansainvälistä tietojenvaihtoa tai perintää koskevaa lain-säädäntöä. Suomi on tehnyt kaikkien unionin jäsenvaltioiden kanssa sopimukset kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi. Näihin sopimuksiin sisältyy välittömiä veroja koskeva tietojenvaihtoartikla sekä Belgian ja Ranskan osalta myös perintää koskevat määräykset.

Perintää koskevia määräyksiä on myös Saksan kanssa tehdyssä veroasioissa annettavaa virka-apua koskevassa sopimuksessa (SopS 4/36)

Pohjoismaiden välillä on voimassa monenkeskinen virka-apua veroasioissa koskeva sopimus (SopS 37/91), jossa on tietojenvaihtoa ja perintää koskevia määräyksiä. Sopimuksen piiriin kuuluvat sekä välittömät että välilliset verot. Tätä sopimusta lukuun ottamatta missään muussa sopimuksessa ei ole määräyksiä

ulkomaisen veroviranomaisen edustajan läsnäolo-oikeudesta toisessa maassa tapahtuvassa tietojenhankinnassa.

Euroopan neuvosto ja taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) ovat vuonna 1988 laatineet veroasioissa annettavaa keskinäistä virka-apua koskevan yleissopimuksen, jossa on tietojenvaihtoa ja perintää koskevia määräyksiä. Sopimuksen piiriin kuuluvat sekä välittömät että välilliset verot. Yleissopimus ei ole vielä voimassa. Suomi on allekirjoittanut sopimuksen joulukuussa 1989. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen (HE 129/1994 vp.) yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Pohjoismaiden välisessä sopimuksessa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa (SopS 44/82) ja Suomen ja Saksan (SopS 58/76) sekä Suomen ja Italian (SopS 9/90) välisissä vastaavissa sopimuksissa on säännökset saatavien perinnästä ja tiedoksiannosta tullilainsäädännön soveltamisen yhteydessä.

Jäsenyys ei vaikuta edellä mainittujen sopimusten voimassaoloon.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Suomen liittyessä Euroopan unionin jäseneksi Suomen on vaihdettava muiden jäsenvaltioiden kanssa Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin 77/799/ETY (*virka-apudirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiiveillä 79/1070/ETY ja 92/12/ETY, mukaisesti välittömiä ja unionissa yhdenmukaistettuja välillisiä veroja koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen verotuksen toimittamiseksi oikein. Suomen on niin ikään annettava virka-apua toisen jäsenvaltion pyynnöstä Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä 76/308/ETY (*perintädirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiiveillä 79/1071/ETY ja 92/108/ETY, ja komission direktiivissä 77/794/ETY (*soveltamisdirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiiveillä 85/479/ETY ja 86/489/ETY, tarkemmin säädettyjen saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perimiseksi Suomessa.

Yhteisön virka-apudirektiivin mukaiset säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suo-

men ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä. Tässä laissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimisi Suomessa valtiovarainministeriö tai sen valtuuttama edustaja. Virka-apudirektiivin lisäksi tietojenvaihdosta on säädetty Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksessa hallinnollisesta yhteistyöstä välillisen verotuksen (ALV) alalla (ETY) N:o 218/92.

Yhteisön perintädirektiivin ja soveltamisdirektiivin mukaiset säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä. Tässä laissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimisi Suomessa maa- ja metsätalousministeriö tai sen valtuuttama edustaja, verohallitus tai tullihallitus sen mukaan kuin muualla lainsäädännössä on niiden toimivallasta erikseen säädetty. Perintädirektiivin lisäksi keskinäisestä virka-avusta on säädetty Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksessa jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avusta sekä jäsenvaltioiden ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön oikean soveltamisen varmistamiseksi (ETY) n:o 1468/81.

3. Esityksen vaikutukset

Laeilla ei ole sellaisia merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, jotka voitaisiin arvioida. Laeilla ei myöskään ole organisaatioon tai henkilöstöön liittyviä vaikutuksia, koska lakien aiheuttamat tehtävät on tarkoitus hoitaa nykyisen organisaation puitteissa ja nykyisellä henkilöstöllä.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ehdotetut lait liittyvät Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomais-ten välillä

1 §. *Lain soveltamisala.* Euroopan unionin virka-apudirektiivin (77/799/ETY) sisältämien säännösten täytäntöönpanosta säädettäisiin erillisessä laissa. Tämä on tarkoituksenmukaista, koska muutoin määräykset direktiivin täytäntöönpanosta olisi otettava erikseen kutakin verolajia koskeviin säädöksiin.

2 §. *Määritelmät.* Euroopan unionia koskevan liittymissopimuksen liitteessä on lueteltu ne Suomen verot, joita virka-apudirektiivin 1 artiklassa mainitulla tulo- ja varallisuusverolla tarkoitetaan. Tämä luettelo vastaa 2 §:n 1 momenttiin otettua luetteloa. Virka-avun piiriin kuuluvia välillisiä veroja ovat Suomessa arvonnisävero, nestemäisten polttoaineiden valmistevero, alkoholi- ja alkoholijuomaverot ja tupakkaverot.

3 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Virka-apua antavana tai pyytävänä viranomaisena toimisi valtiovarainministeriö tai sen valtuuttama edustaja. Tarkoituksena on, että toimivalta näissä asioissa siirretään verohallitukselle ja tullihallitukselle.

4 §. *Virka-avun muodot.* Tietojenvaihto voi tapahtua pyynnöstä, automaattisesti tai omaloitteisesti. Suomen toimivaltainen viranomainen voi myös oikeuttaa toisen jäsenvaltion veroviranomaisen edustajan olemaan läsnä Suomessa tietojenvaihdon toteuttamiseksi. Suomen viranomaiset veloitetaan myös kehittämään yhteistyötään tietojenvaihdossa muiden jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa edelleen.

5 §. *Erinäiset säännökset.* Toimivaltaisen viranomaisen olisi annettava pyydetty tiedot viipymättä. Mikäli tietoja ei voitaisi antaa viipymättä tai niiden antamisesta kieltäydyttäisiin, olisi tästä ilmoitettava pyytävälle viranomaiselle viipymättä sekä samalla ilmoitettava ne syyt miksi tietoja ei voida toimittaa.

Vaihdettavien tietojen salassapidosta on voimassa mitä kysymyksessä oleviin veroihin liittyvien tietojen salassapidosta on muualla lainsäädännössä säädetty.

Sellaisten tietojen antamiseen pyynnön esittäjälle jäsenvaltiolle ei ole velvollisuutta, joi-

den hankkiminen pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion vastaavien omien verojen osalta ei olisi sallittua. Tietojen antamisesta voidaan myös kieltäytyä, jos tietojen antaminen johtaisi liike-, elinkeino- tai ammattisalaisuuden taikka kaupallisen menettelyn ilmaisemiseen taikka jos se olisi yleisen järjestyksen vastaista. Toimivaltainen viranomainen voi myös kieltäytyä tietojen antamisesta, jos se jäsenvaltio, joka saisi tiedot, ei voisi antaa vastaavia tietoja.

Tietoja vaihtavien toimivaltaisten viranomaisten on neuvoteltava keskenään kahdenvälisissä asioissa, jos jompikumpi näistä viranomaisista sitä pyytää. Lisäksi virka-apudirektiivin soveltamiseksi kaikkien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission on neuvoteltava keskenään, jos joku näistä viranomaisista tai komissio sitä pyytää, jollei ole kyse yksinomaan kahdenvälisistä asioista.

Jäsenvaltioiden on yhdessä komission kanssa seurattava jatkuvasti virka-apudirektiivissä säädetyn yhteistyön toimimista ja ilmoitettava toisilleen saamistaan kokemuksista, erityisesti yritysryhmien sisäisesti siirrettyjen voittojen osalta, tämän yhteistyön parantamiseksi ja tarvittaessa tätä alaa koskevien säännösten kehittämiseksi.

Tämän lain säännökset eivät vaikuta niiden laajempaa keskinäistä virka-apua tietojenvaihdon alalla koskevien sopimusten tai säädösten soveltamiseen, joihin Suomi on sitoutunut tai mahdollisesti myöhemmin sitoutuu.

6 §. *Tarkemmat säännökset.* Tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa asetuksella.

1.2. Laki keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä

1 §. *Lain soveltamisala.* Euroopan unionin perintädirektiivin (76/308/ETY) ja soveltamisdirektiivin (77/794/ETY) sisältämien säännösten täytäntöönpanosta säädettäisiin erillisessä laissa. Tämä on tarkoituksenmukaista, koska muutoin määräykset direktiivien täytäntöönpanosta olisi otettava erikseen kutakin verolajia, tullia, maksua tai saatavaa koskeviin säädöksiin.

2 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Virka-apua antavana tai pyytävänä viranomaisena toimisi maa- ja metsätalousministeriö tai sen valtuuttama edustaja, verohallitus tai tullihallitus sen mukaan kuin toimivallasta näiden viranomaisten välillä on erikseen säädetty.

3 §. *Virka-avun muodot.* Virka-apu koskee tietojen välittämistä, tiedoksiantoja sekä perintää ja perintää turvaavia toimenpiteitä.

Perittäviä saatavia ovat palautukset, tuet tai muut toimenpiteet, jotka kuuluvat kokonaan tai osittain Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään. Lisäksi perittäviä saatavia ovat maatalousmaksut, tuontimaksut, tullit, perinnästä aiheutuvat kulut ja korot, arvonlisävero sekä yhdenmukaistetut valmisteverot tupakkavalmisteiden, alkoholi-juomien sekä mineraaliöljyjen osalta.

Perittäviä saatavia käsitellään ja peritään pääsääntöisesti samojen säädösten ja määräysten mukaisesti kuin jos ne olisivat sen jäsenvaltion saatavia, jossa virka-apua annetaan.

Saatavan vanhentumista koskeviin kysymyksiin sovelletaan virka-apua pyytävän valtion lainsäädäntöä.

1.

Laki

keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisestä keskinäisestä virka-avusta verotuksen alalla säädetään tässä laissa.

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä virka-apua, josta säädetään Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten keskinäisestä avusta välittömien verojen alalla 77/799/ETY (*virka-apudirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston

4 §. *Erinäiset säännökset.* Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään eri saatavien perinnästä, on niiden perinnässä soveltuvin osin voimassa mitä laissa verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin (367/61) on säädetty.

Tämän lain säännökset eivät vaikuta niiden laajempaa keskinäistä virka-apua koskevien sopimusten tai säädösten soveltamiseen, joihin Suomi on sitoutunut tai mahdollisesti myöhemmin sitoutuu.

5 §. *Tarkemmat säännökset.* Tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa asetuksella.

2. Voimaantulo

Lait liittyvät Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa ja ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

direktiivillä 79/1070/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös arvonlisäveroa, ja neuvoston direktiivillä 92/12/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös mineraaliöljyjen, alkoholin ja alkoholi-juomien sekä valmistetun tupakan valmisteveroja.

Suomen toimivaltaisen viranomaisen on vaihdettava muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa kaikkia tietoja, jotka voivat mahdollistaa jäsenvaltioille virka-apudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettujen tulo- ja varallisuusverojen asianmukaisen määräämisen, sekä kaikkia tietoja, jotka liittyvät mainitussa artiklassa tarkoitettujen välillisten verojen määräämiseen.

2 §

Määritelmät

Virka-apudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettu- ja tulo- ja varallisuusveroja ovat Suomessa erityisesti seuraavat verot ja maksut:

- 1) valtion tuloverot;
- 2) yhteisön tulovero;
- 3) kunnallisvero;
- 4) kirkollisvero;
- 5) kansaneläkevakuutusmaksu;
- 6) sairausvakuutusmaksu;
- 7) korkotulon lähdevero;
- 8) rajoitetusti verovelvollisen lähdevero;
- 9) varallisuusvero; ja
- 10) kiinteistövero.

Virka-apudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettu- ja välillisiä veroja ovat Suomessa seuraavat verot:

- 1) arvonnisävero;
- 2) nestemäisten polttoaineiden valmistevero;
- 3) alkoholi- ja alkoholijuomaverot; ja
- 4) tupakkaverot.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Virka-apudirektiivin 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii Suomessa valtiovarainministeriö tai sen valtuuttama edustaja.

4 §

Virka-avun muodot

Virka-apu käsittää pyynnöstä tapahtuvan

tietojenvaihdon, automaattisen tietojenvaihdon, oma-aloitteisen tietojenvaihdon sekä toisen jäsenvaltion veroviranomaisen edustajan läsnäolon toisessa jäsenvaltiossa siten kuin virka-apudirektiivin 2—6 artiklassa tarkemmin säädetään.

5 §

Erinäiset säännökset

Tietojen antamisen määräajasta, salassapitosäännöksistä, tietojenvaihdon rajoituksista, viranomaisten välisestä neuvottelumenettelystä ja yhteistyön kehittämisestä virka-apudirektiivin soveltamista koskevan tietojenvaihdon osalta on voimassa mitä direktiivin 5 ja 7—10 artiklassa säädetään.

Tämä laki ei vaikuta niihin mahdollisiin laajempiin tietojenvaihtoa koskeviin velvoitteisiin, joihin Suomi on sitoutunut tai sitoutuu muualla lainsäädännössä tai Suomea kansainvälisesti velvoittavissa sopimuksissa.

6 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

2.

Laki

keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisestä keskinäisestä virka-avusta eräiden saatavien, maksujen ja tullien sekä verojen perinnässä säädetään tässä laissa.

Tässä laissa viranomaisten välisellä virka-avulla tarkoitetaan sitä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välistä apua, josta säädetään:

1) Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivissä keskinäisestä avusta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvasta toiminnasta sekä maatalousmaksuista ja tulleista aiheutuvien saatavien perinnässä 76/308/ETY (*perintädirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 79/1071/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös arvonnalisäveroa, ja neuvoston direktiivillä 92/108/ETY, jolla soveltamisala on laajennettu koskemaan myös valmistetun tupakan, alkoholin ja alkoholi-juomien sekä mineraaliöljyjen valmisteveroja, ja

2) komission direktiivissä keskinäisestä avusta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston rahoitusjärjestelmään kuuluvasta toiminnasta sekä maatalousmaksuista ja tulleista aiheutuvien saatavien perinnässä annetun direktiivin 76/308/ETY tiettyjen säännösten soveltamiseen tarvittavien yksityiskohtaisten käytännön sääntöjen vahvistamisesta 77/794/ETY (*soveltamisdirektiivi*), sellaisena kuin se on muutettuna komission direktiivillä 85/479/ETY ja komission direktiivillä 86/489/ETY.

Suomen toimivaltaisen viranomaisen on annettava virka-apua muun Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toisessa jäsenvaltiossa syntyneen, perin-

tädirektiivin 2 artiklassa tarkoitettun saatavan perimiseksi Suomessa siten kuin perintädirektiivissä ja soveltamisdirektiivissä tarkemmin säädetään.

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Perintädirektiivissä tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii Suomessa maa- ja metsätalousministeriö tai sen valtuuttama edustaja, verohallitus tai tullihallitus sen mukaan kuin perintädirektiivin 2 artiklassa tarkoitettujen eri saatavien, maksujen, tullien ja verojen osalta mainittujen viranomaisten toimivallanjaoista muualla lainsäädännössä säädetään.

3 §

Virka-avun muodot

Virka-apu käsittää tietojen välittämisen, tiedoksiannon sekä perinnän ja perintää turvaavat toimenpiteet siten kuin perintädirektiivissä ja soveltamisdirektiivissä tarkemmin säädetään.

4 §

Erinäiset säännökset

Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa säännöksissä määrätään 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen saatavien perinnästä, on niiden perinnässä soveltuvien osin voimassa mitä säädetään verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

Tämä laki ei vaikuta niihin mahdollisiin laajempiin keskinäistä virka-apua koskeviin velvoitteisiin, joihin Suomi on sitoutunut tai sitoutuu muualla lainsäädännössä tai Suomea kansainvälisesti velvoittavissa sopimuksissa.

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ilkka Kanerva*

